

2007

POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL RELATIONS - II (Optional)

राज्यशास्त्र व आंतरराष्ट्रीय संबंध - II (वैकल्पिक)

100922

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is **Compulsory** of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल. अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बैठक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.
- (viii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर ग्राह्य समजले जाईल.

P.T.O.

1. Answer the following questions (*Any four*) :

खालीलपैकी कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा.

- (a) Briefly explain the features of Federation with reference to Switzerland.
स्वित्झर्लंडच्या संदर्भात संघराज्य पद्धतीची वैशिष्टे स्पष्ट करा.
- (b) Narrate the main achievements of European Union.
युरोपीय संघाच्या यशाचे वर्णन करा.
- (c) Discuss the philosophy of Non-alignment as a principle of India's foreign policy.
भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे एक तत्व म्हणून अलिप्ततावादाच्या तत्वज्ञानाची चर्चा करा.
- (d) What factors have influenced India's Nuclear Policy ?
भारताच्या अणुधोरणावर कोणत्या घटकांचा प्रभाव पडला आहे ?
- (e) "Political development signifies process of modernization. - Comment.
"आधुनिकतेची प्रक्रिया राजकीय विकासाची निदर्शक आहे" - भाष्य करा.

SECTION - A

www.mpscmaterial.com
विभाग - A

2. Answer the following questions briefly :

40

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Briefly analyse the scope of study of Comparative Politics.
तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाच्या व्याप्तीचे थोडक्यात विश्लेषण करा.
- (b) Define Political culture and give its main features.
राजकीय संस्कृतीची व्याख्या द्या आणि त्याची मुख्य वैशिष्टे सांगा.
- (c) Discuss the powers of the President of France.
फ्रांसच्या अध्यक्षीयतेच्या अधिकारांची चर्चा करा.
- (d) Analyse the functions of the House of Lords in UK.
इंग्लंड मधील उमरावसभेच्या कार्याचे विश्लेषण करा.

3. Give short answers to the following questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Discuss the systems Approach to the study of Comparative Politics.
 तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाच्या व्यवस्थावादी दृष्टीकोनाची चर्चा करा.
- (b) Analyse the process of Political Socialization.
 राजकीय सामाजिकरणाच्या प्रक्रियेचे विश्लेषण करा.
- (c) Explain the functions of judiciary in USA.
 अमेरिकेच्या न्यायपालीकेचे कार्य स्पष्ट करा.
- (d) Describe the composition and functions of Swiss Federal Assembly.
 स्वित्झर्लंडच्या फेडरल असेंब्लीची रचना आणि कार्य यांचे वर्णन करा.

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Explain the Idealistic theory of the study of International Politics. **10**
 आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या अभ्यासाचा आदर्शवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- (b) Define collective Security and illustrate its features. **15**
 सामूहिक सुरक्षितेची व्याख्या द्या आणि त्याची वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.
- (c) Describe the problem of Terrorism that is troubling the world today and suggest remedial measures to tackle it. **15**
 आज जगाला भेडसावणाऱ्या दहशतवादाच्या समस्येचे वर्णन करा आणि त्याचा मुकाबला करण्यासाठी उपाययोजना सुचवा.

www.mpscmaterial.com

5. Answer the following questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :
- (a) Explain the decision-making approach to the study of International Politics. 10
आंतर्राष्ट्रीय राजकारणाच्या अध्ययनाचा निर्णयग्राही दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- (b) What is Balance of Power ? What is its role in International Politics ? 15
सत्ता संतुलन म्हणजे काय ? आंतर्राष्ट्रीय राजकारणात त्याची काय भूमिका आहे ?
- (c) Analyse the concept of Humanitarian Intervention with suitable examples. 15
योग्य उदाहरणांसह मानवीय हस्तक्षेप ह्या संकल्पनेचे विश्लेषण करा.

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :
- (a) Explain the determinants of India's foreign policy. 15
भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे निर्धारक स्पष्ट करा.
- (b) Highlight the major areas of tension between India and Sri Lanka. 15
भारत आणि श्रीलंका दरम्यान असलेल्या मुख्य तणावाच्या घटकांवर प्रकाश टाका.
- (c) Discuss India's policy towards Thailand. 10
थायलंडबद्दल भारताच्या धोरणाची चर्चा करा.
7. Answer the following questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :
- (a) Explain the role of officers of foreign service in the development and 15
implementation of India's foreign policy.
भारताच्या परराष्ट्र धोरणाच्या विकासातील आणि कार्यान्वयनातील परराष्ट्र सेवेतील अधिकाऱ्यांची भूमिका स्पष्ट करा.
- (b) Analyse India's contribution to SAARC. 15
दक्षिण आशियायी संघटनेतील (सार्क) भारताच्या योगदानाचे विश्लेषण करा.
- (c) Discuss the significance of 'Look East Policy' of India. 10
भारताच्या 'पूर्वेकडे पहा' धोरणाचे महत्त्व विशद करा.

P.T.O.

SECTION - D

विभाग - D

8. Answer the following questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Analyse India's relations with the US after 1990. 10
1990 नंतरच्या भारताच्या अमेरिकेशी असलेल्या संबंधांचे विश्लेषण करा.
- (b) Describe India's policy towards the Indian Ocean. 10
भारतीय महासागराविषयी भारताचे धोरण विशद करा.
- (c) Discuss India's views on NPT. 10
अणुप्रसार बंदी कराराबाबत (NPT) भारताच्या दृष्टिकोनाची चर्चा करा.
- (d) Explain India's policy towards WTO. 10
जागतिक व्यापार संघटने विषयीचे भारताचे धोरण स्पष्ट करा.

9. Answer the following questions :

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे द्या :

- (a) Discuss India's border disputes with China. 10
भारत आणि चीन मधील सीमावादाची चर्चा करा.
- (b) Analyse defence collaboration between India and Russia. 10
भारत आणि रशिया मधील संरक्षण विषयक सहकार्याचे विश्लेषण करा.
- (c) Explain the significance and impact of India's Pokhran II test. 10
भारताच्या पोखरण द्वितीय चाचणीचे महत्व आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- (d) Describe India's contribution to the UN-Peacekeeping missions. 10
संयुक्त राष्ट्रांच्या शांतता मोहिमेत भारताचे योगदान विशद करा.

- o O o -